

cognito Ravenniani egressi sunt ad eum more præliandi in campum Coriandri. Qui simulatâ fugâ terga dantes, cum pervenissent ad itadium Tabulâ, ubi pro signo terminus lapideus fixus est, reversi ad Græcorum frontem cœperant fortiter dimicare, & non erat requies undique cædentium, gladio strages maximas Græcorum peremptas. Sacerdotes verò unâ cum Pontifice, & Senioribus prostrati humo, cili-cium induti, asperso in capitibus eorum cinere, Omnipotentem Deum deprecabantur. Seniores verò faccis sunt cooperti, inculti capitibus, & squallidi, lacrymosis oculis, in Cœlum clamabant. Similiter & omnes, qui infra urbem relictî sunt masculi, & fœminæ Omnipotentis auxilium expectabant. Reliqui verò accincti ferro, sumptis juvenilibus armis cædebant hostes sinè intermissione. Tunc, sicut à Narrantibus audivimus, apparuit inter utroque exercitus quasi effigies magni tauri, & cœpit contra Græcorum exercitum pedibus pulverem spargere, & vox mox insonuit (unde venisset, aut cujus fuisset, nullus agnovit in auribus omnium increpuit, dicens; eja Ravenniani fortiter pugnet; victoria vestra erit hodie. Videntes autem (1) Pelasgi cornu suum esse contrafractum cœperunt fugere, infra Dromonibus putantes se liberare. Tunc Milesenses, idest Ravenniani cives circumdederunt eos cum cymbis, & carabis, & irruentes super Byzantios, omnes interfeceerunt, & corpora eorum in Eridanum præcipitaverunt; & sic fuit, ut per annos VI. ex Patheremo (2) nullus inde unquam piscem comederet. Hoc autem factum est in die Sanctorum Johannis, & Pauli, & cœperunt agere diem istum quasi diem festum Paschæ, ornantes plateas civitatis cum diversis palliis, (3) & Letanias ad eorum Ecclesiam gradientes, benedicentes Deum in secula seculorum. *Ampl.* Mortuus, & sepultus est in Basilica B. Apollinaris. Epitaphium invenies super eum continens ita (4) ..... tedit an. VIII. mens. .... dies .....

OBSERVATIONES

AD VITAM

S. JOHANNIS.

Johannes hic ejus nominis sextus. Cur quintus dictus sit? Peculiaris de capta per Liutprandi exercitum Ravenna. Classis diruta. Johannes exulat haud ob Iconoclastarum causam. Scriuariorum munus. Quæ ad Ravennatum victoriam narrantur incerti temporis. Flumen Pantheum, sive Pateremum quodnam?

I. Johannes hujus liberalitatem commendantes publicas tabulas marmorî incisas affert Rubeus, ex quibus dignoscitur, plura ab eo donata circa annum 731. Monachis ad S. Apollinaris in Classe degentibus. Dicitur autem is Johannes almus Pontifex junior in nomine quintus; unde sibi certum putat laudatus Ravennatum rerum. Scriptor, duos illos Marimiano sufficitos Johannes, de quibus Agnellus, unum censeri debere. Hinc illud est, inquit, quod dicebamus Johannes illos duos Archiepiscopos, qui sibi nullo medio succedere, scribente Agnello, & qui eum secuti sunt posterioribus, unum fuisse quartum. *Tom. II.*

- (1) vero. Mur.
(2) Patheremo. Mur.
(3) palliis. Mur.

A hoc nomine; hunc verò quintum. Argumentum Rubeo peremptorium visum, minime tamen tale est. Eadem, quæ Agnello per ea tempora, quibus monumentum illud positum est, Ravennatum sententia erat, unum videlicet ejusdem Sedis Johannem, & Angeloptis cognomine decoratum, & qui Attila Italiam invadenti occurrit, ac Theodorico rerum potito convixerit. Ipsis proinde distinguebantur Johannes illi duo, qui Marimiano succedere; alias hic non quintus, sed quartus fuisset. Ob hæc, & ob ea, quæ suo loco adnotavi, ab Agnelli sententia de duobus Episcopis ejusdem nominis minime recedendum censui, cum maxime viderem gratis à Rubeo, & sine testibus, Johannem alterum additum post Gratioli Episcopi Sedem, & suspicaret id altum, quod ex sequentium Pontificum Ravennatum serie, & eorum, qui Johannis nomine vocati sunt, numeris in publicis documentis additis, viderit Rubeus Johannem hocce quinti numero distincto, unum ad seriem continuandam necessarium defuisse. Hic itaque Johannes ejus nominis sextus est, licet quintus dictus sit, septimus qui Gratiolum præcessit, octavus, qui post Deusedit Georgii successorem sedit.

B II. Captam ab Liutprandi Exercitu Ravennam prioribus Johannis hujus Episcopi annis certum est, rem tamen Recentiores iradentes inter se diserepant. Noster id peculiare narrat civis cujusdam prodicione rem altam, qui cum civium ad Portam Vicus Salutaris concursus esset, cui in premis ex composito hostis imminebat, alteram Portam ad Vicum Leprosum iradidit indefensam, unde Langobardi irruere. Dubitavit notarum marginalium Auctor, an hæc intelligi deberent de civitate Classis, quæ per eam occasionem subversa sit; ob id fortassis, quod Porta Vicus Leprosi ad Classensem urbem ingressum præberet; ipse certò video Ravennam à Langobardo Liutprandi milite captam, licet potuerit Classis primum occupari, cui plurimum damni illatum sit. Agnello proinde scribente Classem in ruinis ferè jacuisse, argumento est, quod is Classem nominans adjecta dudum voce, innuat suo tempore vix extasse. Classem tamen à Faroaldo Spoletanorum Duce occupatam, antequam à Liutprandi milite Ravenna caperetur, scribunt alii, qua de re nil habet Noster.

C III. Ravennam captâ, neque ejus, qui patriam prodiderat narratis, ad Johannem Episcopum apud Venetos exulantem, qui Epiphani Scriuarii operâ restitutus est, transit. Id Ravennam à Langobardis occupatâ occasione factum conjicio. Exilii causam, inquit Rubeus, non adhibent: exilitatur tamen à plerisque Paulum id Exarchum fecisse, cum Archiepiscopus hæresi Iconoclastarum non assentiret. Cum Agnello narrata aliud ferant, non credo. Epiphanius, ope Exarchi revocato Pontifice, qui civium odio, & calumniis in exilium pulsus fuerat, calumniarum Auctores in jus vocatos ad palinodiam bene multatos canendam adegit, quod fieri non potuisset, si Johannes ob id Paulo ejiciente exulasset, quod hæresim Iconoclastarum suo dissensu improbasset. Probabilius mihi est, Paulo ipso apud Venetos degente, postquam Ravennam à Langobardis captâ aufugerat, apud novos Dominos Johannem calumniis impetiturum, & in suspensionem vocatum, urbe pulsus; qui rebus compositis, receptâque Venetorum, & Romani Pontificis operâ, Ravenna, ab Exarcho facile in suam Sedem sit restitutus.

D IV. Epiphanium hunc de Johanne bene meritum, *Y 2*

- (4) Hic deest Epitaphium, quod non inveni in Originali. Bacch.